

Spoolderbelangen

Memo

Reactie Spoolderbelangen op Voedselbos initiatief

Aan

college van B&W

t.a.v. Ed Anker

Cc Hester Nijmeijer, Rene Stuij, Arjan Vedder

Van

Spoolderbelangen

Vincent Kops Hagedoorn, Berry Evertsen, Jaap

Vrieswijk, Hans van Weeghel, Carmen

Schoemakers, Mathijs Urbanczyk

Datum

30 januari 2021

Aanleiding

Otto Veerman heeft, gelieerd aan de tuinderij Spoolderberg, het initiatief genomen om in Spoolde een voedselbos te ontwikkelen voor de looptijd van tientallen jaren, waarbij gemeentegrond wordt gepacht door de initiatiefnemer met als doel een voedselbos ontwikkelen waar plaats is voor fruit- en groenteteelt aangevuld met evt. kleinschalige (commerciële) initiatieven op gebied van educatie.

Dit initiatief heeft grote en langdurige impact op een groot en kenmerkend gebied midden in Spoolde, tussen de A28, Mercurehotel, Beukenallee, Nilantsweg en Meenteweg. Hier zijn 50+ woningen bij betrokken die via voor- of achtertuin direct uitzicht hebben en invloed ervaren op dit gebied.

Spoolderbelangen en de inwoners van Spoolde zijn niet principieel en op voorhand tegen de komst van een voedselbos in Spoolde. De manier waarop tot een locatie voor een voedselbos is gekomen en hoe het proces richting de inwoners verloopt vinden wij zeer onwenselijk.

Aangezien we van onze ambtelijke contacten begrijpen dat u binnenkort afweegt of er voldoende positieve informatie t.a.v. het voedselbos ligt om door te gaan richting een intentie en pachtovereenkomst, sturen wij u deze brief. Met hierin een nadrukkelijk verzoek om nader met ons in gesprek te gaan en u tot het uiterste in te spannen om het proces rondom het voedselbos af te stemmen met het proces tot het bewonersinitiatief om een gebiedsplan Spoolde op te stellen. Hierna nemen we u mee in onze overwegingen daarvoor.

Historie en context

Spoolde is een buurtschap gelegen direct aan de IJssel dat het de laatste jaren flink wat achter de kiezen heeft gekregen. Nadat in 1967 de gemeente Zwolle Zwollerkerspel, waar Spoolde onderdeel van was, opnam binnen haar gemeentegrenzen, is er flink wat veranderd. In 1968 de komst van de A28, dwars door Spoolde heen, wat heeft geleid tot het verplaatsen van veel tuinders, woningen en landerijen, en de komst van een snelweg met veel geluidsoverlast als gevolg. Ook de komst van het Zwolle-IJsselkanaal, hier kort voor in 1964 had impact op Spoolde, waar het kanaal dwars door Spoolde ging lopen om economische groei van Zwolle te stimuleren. Later volgde een directe ontsluiting van de ringweg rondom Zwolle en het verkeersplein, in de vorm van de Westenholterallee (N331). Later gevolgd door industrieterrein Voorst met o.a. kenmerkende bedrijven als Scania en (destijds) Van Gend en Loos, allemaal in Spoolde, waar allemaal huizen, tuinders en agrariërs voor moesten wijken.

En uiteraard het gebied met de torens, waarvan de IJsseltoren het meest in het oog springt, waar inwoners van de Beukenallee veel hinder van hebben ondervonden (en vinden).

En vrij recent is er, nadat het project *Ruimte voor de rivier* is opgeleverd, een noodzaak ontstaan om de IJsseldijk te verleggen/verstevigen, om de veiligheid te kunnen blijven waarborgen van

inwoners van Zwolle tot aan Wijhe. Ook dit heeft directe impact op een groot gedeelte van de inwoners van Spoolde, letterlijk tot in de achtertuin.

Opgave

U zult begrijpen (en ook wel weten) dat Spoolde door de jaren heen, al een behoorlijke bijdrage heeft geleverd aan het maatschappelijke en economische belang van de stad Zwolle en haar inwoners. Naast de groeiambitie die in de plannen worden beschreven door de gemeente Zwolle, heeft Zwolle ook de opgave om een aantrekkelijke, veilige en kwalitatief hoogwaardige stad te blijven. Hier kan en moet iedereen zijn bijdrage aan leveren, van politiek tot bedrijfsleven inclusief de inwoners van Zwolle. Zo ook Spoolde. Daarom heeft Spoolderbelangen de ambitie uitgesproken, om in lijn met de oproep van de gemeente zelf, initiatief te tonen en met een eigen **gebiedsplan** te komen. Hierin staat het unieke karakter en groene landschap centraal, met behoud van de eigen identiteit en met een aanbod aan de stad. Niet alleen omdat het kan, maar ook omdat het moet. Nadat Spoolde allerlei grootschalige initiatieven over haar heen heeft gekregen, is het tijd om het mooie dat nog over is, te beschermen en te koesteren. Niet alleen voor de inwoners zelf, maar voor alle Zwollenaren.

Gebiedsplan

Die opgave betekent het opstellen van een visie en deze uitdragen in de vorm van een plan. Een plan in lijn met de omgevingsvisie, en gedragen door de inwoners van Spoolde waar wij en de stad jaren mee vooruit kunnen.

Spoolde, een plek waar al jaren blijkt dat de inwoners van Spoolde het hoogst scoren wat betreft het buurt-voor-buurt onderzoek van de gemeente, wat betreft kwaliteit van leven in ons mooie buurtschap.

Een echt buurtschap, dat trots is op wie we zijn en wat we hebben, waar maatschappelijke betrokkenheid hoog in het vaandel staat, een buurthuis in bezit en eigen beheer is, een oranjevereniging dat al meer dan 100 jaar voor jong en oud voor vertier zorgt, waar noaberschap vanzelfsprekend is, en losse bewoners-initiatieven tot een succes leiden (In januari 2021 won het tunnelproject uit Spoolde de “Kern met pit” prijs in de provincie Overijssel), waar ondernemers, inwoners en agrariërs zonder problemen naast elkaar leven, kan heel goed zelf bepalen waar behoefte aan is, hoe dit eruit moet zien en dat dan ook met elkaar gaan regelen, uiteraard met hulp waar nodig en in afstemming met zij die er over gaan.

Een initiatief waarbij wij als betrokken bewoners onze handen uit de mouwen steken en de buurt met elkaar over de toekomst in gesprek wil laten gaan. Wij doen dit als vrijwilligers, naast onze fulltime jobs in een lastige periode met Corona. Naast aandacht voor ons gebiedsplan en het voedselbos werken we ook nog eens intensief samen met het waterschap vanwege de dijkverzwaring die een grote impact gaat hebben op onze leefomgeving en eigendommen. Hoe mooi is het dat er mensen in een buurt opstaan om zich sterk te maken voor hun eigen buurt. Koester dat!

Met deze historie en emotie in het achterhoofd, vragen wij dan ook om een wederzijds commitment, waar het initiatief dat er nu ligt m.b.t. het voedselbos, onderdeel wordt van een proces om tot een integraal gebiedsplan te komen, waar allerlei initiatieven en ideeën samen kunnen komen, waar burgerparticipatie en creativiteit voorop staan.

Omgevingsvisie

Na een moeizame participatie ronde -Zwolle breed- in kader van de concept-omgevingsvisie heeft Spoolderbelangen een constructief gesprek met de gemeente gehad over de positie van Spoolde

in de stad en over onze wens om met inwoners, de gemeente en andere belanghebbenden een gebiedsplan voor Spoolde te ontwikkelen als toetsingskader voor toekomstige ontwikkelingen, aansluitend bij de (concept) omgevingsvisie.

Juist door het gesprek met stedenbouwkundige Arjan Vedder en wijkmanager Rene Stuij n.a.v. onze zienswijze op de omgevingsvisie, hadden wij het gevoel met elkaar vertrouwen te hebben opgebouwd voor goede vervolgstappen.

De gemeente streeft burgerparticipatie na. Spoolde neemt via Spoolderbelangen initiatief voor een gebiedsplan die aansluit bij de omgevingsvisie, wordt straks opgesteld voor en door inwoners van Spoolde en ook oog heeft voor de belangen van de stad Zwolle. Echter wordt er ondanks dit aangegeven initiatief, losse projecten door de gemeente beoordeeld die een grote en langdurige impact hebben op een toekomstige gebiedsinvulling van Spoolde en hiermee direct een beperking en barricade oplegt om samen tot een integraal gebiedsplan voor heel Spoolde te komen. Spoolde bestaat uit een groter gebied dan waar nu het voedselbos aandacht voor vraagt, en met bewoners, gemeente en andere belanghebbenden willen wij tot een totale gebiedsinvulling komen. Op zichzelf staande initiatieven met een grote impact los beoordelen komt in onze ogen de kwaliteit en integraliteit niet ten goede en beperken het enthousiasme voor eigen inbreng van de bewoners van Spoolde voor hun eigen leefgebied. Een voedselbos op deze locatie midden in het open gebied van ons buurtschap drukt immers langdurig een stempel op het ruimtelijk beeld en de mogelijkheden in Spoolde. Daar moeten we goed met elkaar over van gedachten wisselen binnen de context van het totale beeld aan wensen en mogelijke ontwikkelingen in Spoolde. Daarom willen wij u oproepen om het gesprek over de ontwikkeling van een voedselbos in Spoolde te voeren binnen het proces om tot een gebiedsplan te komen.

In het gesprek recent met de Zwolse wijkverenigingen (wijkplatform) heeft u ook aangegeven dat de omgevingsvisie moet worden herschreven zodat de beoogde kwaliteit beter naar voren komt, en tevens om meer stadsdeel gericht te gaan schrijven en informatie op te halen. Hier wordt u op uw wenken bediend. Bent u daarom ook bereid om ons te ondersteunen in ons initiatief conform uw toezegging in dit gesprek inzake het combineren van het gebiedsplan met een eventueel voedselbos in Spoolde?

Doordat het proces van het voedselbos dwars door ons initiatief loopt en het voedselbos door initiatiefnemers aan bewoners gepresenteerd wordt als voldongen feit (de indruk werd gewekt dat we alleen nog beperkt kunnen meedenken over inrichting) roept dit weerstand op bij direct aanwonenden. Zij en wij voelen ons niet gehoord en niet serieus genomen met ons gebiedsplanproces en maken ons zorgen over de impact van een voedselbos op het karakter van Spoolde. Dat zorgt voor weerstand, waardoor het goede gesprek niet tot stand komt. Wij denken dit wel voor elkaar te krijgen als het initiatief van het voedselbos met bewoners binnen het brede gesprek van het gebiedsplan wordt geplaatst. Deze geluiden worden ook door de inwoners bij ons aangegeven.

Wij zijn er tevens van overtuigd dat – door het in een breder gesprek over Spoolde te plaatsen – het eindresultaat van het gebiedsplan in totaal een grotere maatschappelijke waarde levert voor Spoolde, maar ook voor de stad, dan wanneer dit initiatief apart wordt beschouwd.

Als we met elkaar in een gebiedsplanproces in gesprek gaan over de toegevoegde waarde van een voedselbos aan de huidige en gewenste waarden van Spoolde, hopen wij dat gemeente ook met ons wil delen waarom zij Spoolde geschikt vindt voor een voedselbos, terwijl andere voedselbossen in het land buiten de bebouwde kom gesitueerd worden.

Het nu doorzetten van het proces voedselbos richting een intentieovereenkomst helpt ons niet in het proces om samen tot een gebiedsplan te komen. Het dwingt ons tevens tot een reactieve en defensieve houding, bij zowel Spoolderbelangen als vele individuele bewoners, welke we helemaal niet voor ogen hebben in onze samenwerking met de gemeente en initiatiefnemers van het voedselbos.

Dit proces leidt nu vooral tot frustratie en emotie in ambtelijke gesprekken met gemeente en in gesprekken met voedselbos. Dit komt voort uit een grote betrokkenheid bij Spoolde. We zijn er zuinig op. Willen ons inspannen voor een evenwichtige, passende ontwikkeling naar de toekomst.

Losse punten ter bespreking en overweging:

- Gemeente geeft aan via de heer Baarslag dat er vanuit cultureel historisch perspectief ruimte is voor een dergelijk voedselbos in dit gebied en dat dit passend is in het beleid. Want 200 jaar geleden was het hier ook groen, met tuinbouw en hoogstamboomgaarden. Globaal gezien klopt dit in de tijd, maar we moeten de actualiteit ook niet uit het oog verliezen. Er zijn inmiddels veel zaken veranderd in Spoolde en omstreken en de bewoners die er nu wonen hebben te dealen met de situatie zoals die nu is. Met een snelweg, hoogbouw en industrie om ons heen. En nu kijken we uit op een open en groen gebied, en zitten niet te wachten op een opgelegde groen muur. Tevens is er een groot verschil met een boomgaard en bongerd zoals het vroeger was, en een bosrijk en dichtbegroeid gebied binnen de landelijke, open, doch inmiddels meer bebouwd gebied.
- Vergeet u niet de waarde van het gebied als overloop van de IJssel? Dagelijks zien wij als inwoners in dit gebied ganzen, hazen, buizerds, ooievaars en zwermen vogels die hun toevlucht zoeken in dit gebied. Zowel bij hoog water, als bij andere jaargetijden. Wij maken ons zorgen om de ecologische gevolgen van deze fauna.
- De huidige pachters van de tuinderijen in Spoolde doen wisselend hun best (de ene pachter wel, de andere minder) om orde en rust te combineren met het werken op de tuinderijen. Dit tot frustratie van direct omwonenden. Hoe denkt de gemeente dit op een terrein met een veelvoud aan m2 en een lagere pachtperiode wel te gaan doen?
- In uw eigen ontwerp omgevingsvisie staan letterlijke passages over behoud van het huidige kleinschalige karakter. De plek tussen waar voedselbos moet komen, heeft al decennia lang haar eigen open karakter.
- Documentatie over voedselbossen in Nederlands geven aan (bron www.voedseluitbos.nl) dat een succesvol en economisch rendabel voedselbos van dergelijke omvang altijd buiten de bestaande bebouwde kom ontstaat of in een bestaand multifunctioneel bos. Ook is een minimale looptijd van 30 jaar noodzakelijk om economisch rendabel te worden. Hoe gaat u en de gemeente om met de situatie waar de initiatiefnemer na enkele jaren om economische of andere redenen geen toekomst meer ziet in het voedselbos en er mee wil stoppen?
- Iemand die niet in dit gebied woont ziet Spoolde veelal als het buitengebied met veel landbouwgrond, maar er zijn hier tientallen woningen met veel inwoners die direct zicht hebben op de plek waar het voedselbos moet komen, en nu als sinds jaar en dag een mooie open en groene open ruimte ervaren. We vinden het belangrijk dat er een goede afweging plaatsvindt tussen het belang van de inwoners en (economische) ontwikkelingen die in beperkte mate ten gunste zijn van de stad.

- Op greendealvoedselbossen.nl wordt bijgehouden of en hoe er een economische waarde van voedselbossen is in landen met een gematigd klimaat. Dit wordt samen met o.a. universiteiten gedaan. Dit onderzoek door de universiteiten geven aan dat er nog geen voedselbossen in dit klimaat bewezen economisch rendabel zijn en het daardoor wordt gemonitord. Kan de gemeente uitleggen wat volgens de gemeente de waarde van een voedselbos binnen de bebouwde kom is? Ook zijn wij benieuwd aan welke beleidsdoelen dit bijdraagt? Graag ontvangen wij deze onderbouwing om mee te nemen in ons gebiedsplanproces.
- Vanuit een integrale afweging voor een plek voor een voedselbos, zowel in relatie tot het gebiedsplan Spoolde, als vanuit een los initiatief, zijn er volgens ons ook mogelijkheden om te kiezen voor een locatie binnen Spoolde, volgend uit het op de stellen gebiedsplan, of buiten Spoolde met meer draagvlak en mogelijkheden. Zo is er in Stadshagen een initiatief van buurtbewoners ontstaan voor een Stadshager bos? Ziet u bijvoorbeeld mogelijkheden om het voedselbos binnen dit initiatief te integreren? Bent u daartoe bereid om dit in u overwegingen mee te nemen?

Afstemming

Wij vragen u ons initiatief te ondersteunen en het opgebouwde vertrouwen vanuit de ambtelijke gesprekken over een gebiedsplan niet teniet te doen door de komst van een voedselbos nu te forceren.

Wij begrijpen dat de initiatiefnemers van het voedselbos met u in gesprek zijn. Wij verzoeken u om ook met ons op dezelfde wijze en op basis van dezelfde informatie in gesprek te gaan voordat u besluit om met de initiatiefnemers verder te werken richting een intentieovereenkomst.

Graag zien we voor vrijdag 5 februari uw uitnodiging hiervoor tegemoet.